

N:o 109.

Af herrar **A. L. Apelstam** och **C. H. Björck**, *om anslag för utsträckning af undervisningen å reallinien vid allmänna läroverket i Halmstad.*

Härmed tillåta sig undertecknade att vördsamt underställa Riksdagen ett ärende, hvars afgörande ej synes oss länge kunna uppskjutas utan skada för den ort vi tillhöra.

År 1865 ingick Hallands läns landsting till Kongl. Maj:t med anhållan om en kongl. proposition till Riksdagen angående upprättandet af ett fullständigt realläroverk i Halmstad. I anledning häraf behagade Kongl. Maj:t till sagda års Riksdag hemställa, att ett på båda linierna fullständigt läroverk måtte därstädes inrättas, enär det visat sig, att städer, der läroverk med blott reallinie blifvit upprättade, ej funnit sig tillfredsställda dermed, utan snart nog framställt begäran att äfven erhålla latinlinie. Kongl. Maj:ts hemställan beviljades äfven af Riksdagen.

Emellertid beslöt Kongl. Maj:t den 1 juni 1877, sedan Riksdagen gifvit sitt bifall till derom gjord framställning, att från och med nämnda års hösttermin reallinien skulle indragas vid åtskilliga läroverk, dels i 7:de klassen, dels både i 6:te och och 7:de klasserna. Bland de läroverk, som drabbades af denna senare hårda stympning, var äfven Halmstads, hvilket var så mycket mera oväntadt, som reallinien derstädes var talrikare besökt

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 25 Häft. (N:is 109—110). 1

än motsvarande linie vid en del läroverk, der densamma dock bibehölls. Till grund för åtgärden hade nemligen blifvit lagd en äldre statistisk, med år 1875 slutande redogörelse, och att reallinien vid Halmstads läroverk under de derpå närmast följande åren vuxit ansågs vara något »tillfälligt». Verkliga förhållandet är emellertid, att det vid det nybildade högre läroverket tog någon tid att utveckla en reallinie och att denna linie afklippes just då den befann sig i en löftesrik tillväxt. Följden blef att i senare tider många ynglingar från staden och orten, hvilka ämnat egna sig åt militärtjänst eller tekniska yrken eller förvärfva sig högre merkantil bildning och för dessa ändamål behöft aflägga studentexamen, antingen måste söka inträde i andra läroverk eller också läsa latin för mogenhetsexamen på den klassiska linien och sedermera med kostnad och tidsutdrägt komplettera sin examen på reallinien.

När reallinien sålunda indrogs vid vissa läroverk, bestämdes, att den ordinarie lärarepersonalen vid dessa läroverk ej skulle förminsкас, på det att reallinien vid förändrade förhållanden skulle kunna utan svårighet åter upprättas. Att sådana förhållanden numera inträdt i fråga om Halmstads allmänna läroverk synes oss obestriddigt. Stadens folkmängd, som år 1877 utgjorde omkring 7,000 personer, uppgår numera till omkring 15,000 och har sålunda från den nämnda tidpunkten mera än fördubblats. Äfven i länets öfriga städer har invånareantalet betydligt ökats. Dertill kommer, att det industriella och merkantila lifvet starkt utvecklats inom hela Halland och Vestra Småland, hvilken sistnämnda landsdel enligt gällande författning är hänvisad att för de fem lägsta klasserna begagna sig af Halmstads allmänna läroverk.

De nyssnämnda orternas, isynnerhet Hallands invånare, måste nu, för att få sina barn undervisade i realklasserna öfver den 5:te, vända sig till Göteborg eller Helsingborg. Men realläroverket i Göteborg är redan öfverfyldt, och Helsingborgs har redan nu flera lärjungar å reallinien än något annat svenskt läroverk med undantag för dem i Stockholm och Göteborg. Med den utvidgning af realstudenters kompetens, som alltjemnt eger rum, är det icke tvifvelaktigt, att Helsingborgs läroverk snart ej skall kunna mottaga realister från andra län än de skånska.

Då emellertid efter realliniens indragning år 1877, latinlinien blifvit klufven i två, med delvis skild undervisning, komma lärarekrafterna vid Halmstads allmänna läroverk ej att förslå för upprättandet af en reallinie inom 6:te och 7:de klasserna, helst som Halmstads läroverk fått det minsta antal lektorer (fyra), som något läroverk eger, och det kan förutses, att en

åter upprättad reallinie skall medföra en mycket stark tillströmning redan i 4:de och 5:te klasserna. Då det antal lärotimmar, som öfver de nuvarande skulle komma att behövas, torde utgöra omkring 40, böra tvenne nya lärarebefattningar inrättas, af hvilka en lämpligen bör göras till en lektorstjänst, medan den andra endast torde behöfva blifva en extra lärarebefattning.

På grund af hvad vi nu anfört tillåta vi oss att vördsamt förslå,

att Riksdagen, för att vid Halmstads allmänna läroverk bereda utsträckning af undervisningen å reallinien till och med sjunde klassen, måtte dels för inrättandet af en ny lektorsbefattning vid nämnda läroverk höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med kronor 2,500, dels på extra stat för år 1900 bevilja såsom förhöjning i anslaget till »arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken» ett belopp af 1,800 kronor.

Stockholm den 27 januari 1899.

A. L. Apelstam.

Carl H. Björck.